„Don Giovanni” de criză

(Costin Popa – 19 februarie 2013)

Megumi Koshi, Shino Ota, Daniel Pop și Miki Iwafuchi

Numesc astfel noua producție cu opera mozartiană pe prima scenă lirică a țării, un proiect care datează de la începutul stagiunii și nu aparține actualei conduceri a teatrului. Criză, pentru că decorurile sunt de o simplitate copilărească, schematice și inexpresive. Criză, pentru discrepanța dintre frumoasele și bogatele costume ale cântărețelor și balerinelor și cele ale băieților, limitate la tunici ușoare. S-au terminat banii? Criză, dacă ar fi să citim în asemenea termeni penuria (pentru anumite tipuri de roluri) de glasuri experimentate cu care se confruntă Opera Națională București, fiind nevoită să recurgă la tineri și talentați debutanți. Pe undeva, nu-i rău. Numai că „Don Giovanni”, opera operelor, prin profunzimea psihologică a fiecărui personaj, prin proba la anduranță impusă de un spectacol lung și complicat, cere o maturizare profesională solidă. Vocală și mentală. Altfel, totul rămâne la nivelul unei producții de studio, a unei cercetări în domeniu.

La recenta premieră, de multe ori am încercat această senzație. S-a recurs la tineri bine pregătiți muzical dar fără anvergură sonoră și forță introspectivă. De multe ori s-a cântat cameral. S-a recurs la soluții regizorale improvizate, precum cântul unor arii la fața de cortinetă („In quali eccessi... Mi tradì quell'alma ingrata” – Donna Elvira și „Crudele!... Non mi dir” – Donna Anna) sau precum migrările prin sală ale unor artiști... vezi Comandorul care apare fie printre rândurile de spectatori, fie într-o lojă laterală în scena din cimitir, respectiv a morții lui Don Giovanni, vezi cei șase eroi care au niște trasee total ilogice la final. Pe un platou aproape gol, se puteau găsi spațiile integratoare potrivite.

Decorurile, atâtea câte au fost, au cuprins o ingenioasă garderobă a lui Don Giovanni, permanent împinsă de servitorul Leporello, tronul (!!!) de extremă vulgaritate, absolut scabros, al eroului titular, câteva statui mișcătoare în cimitir și masa ultimului ospăț. Totul înconjurat de mari panouri albe, anodine. Au ajutat atmosfera și cadrajul, proiecțiile pe fundal, în genul efectelor vizuale din Windows Media Player, simbolice și binevenite, doar că abstractul lor a fost contrazis la final de imagini concrete de salon de secol XVIII. Nu mai vorbesc că, pentru bună... înțelegere, faimoasa arie a lui Leporello a fost însoțită de proiecții de nuduri. Tot de... epocă!

De la uvertură, de la această pagină atât de încărcată filosofic și cu atâtea puteri sintetizatoare ale „drammei giocoso”, atenția ne-a fost distrasă de o scenetă cu un Alter ego al eroului principal (interpret, balerinul Mugur Valsami) și trei dansatoare exotice, Megumi Koshi, Miki Iwafuchi, Shino Ota. Era oare nevoie? Axiomatic, nu se cunoaște că muzica lui Mozart și a altor maeștri se exprimă singură? Nu credeți, domnilor și doamnelor regizori? Retorica întrebare țintește departe.

Mișcarea scenică a fost unul dintre punctele forte ale spectacolului. S-a jucat intens și dedicat, cu pasiune și dăruire, tinerețea fiind și de această dată cheia de boltă. Agitații Don Giovanni și Leporello, delicioșii Zerlina și Masetto s-au aflat în frunte. Nu uit sătenii de la nunta Zerlinei, toți îmbrăcați în alb, mobili și plini de antren.

Cătălin Țoropoc și Daniel Pop

Vorbeam mai înainte de anvergura sonoră. Cel mai afectat de lipsa ei a fost interpretul rolului titular, foarte tânărul bariton Daniel Pop. Cu asta am spus tot. Pentru că fiind foarte tânăr, vocea va crește în consistență pe măsura avansării în carieră și ținând cont că este un cântăreț inteligent, cu simț artistic și timbru frumos, la orizont se poate întrezări performanța. Inclusiv cea caracterologică.

Daniel posedă subtilități de expresie și, iată, este chiar seducător vocal în duettino cu Zerlina „Là ci darem la mano”, ariei șampaniei îi restituie verva iar în serenadă cântă nuanțat, cu potrivite inflexiuni. Și emoția debutului timpuriu la Opera Națională într-un rol de asemenea complexitate trebuie avută în vedere.

Pe aceeași linie s-a situat și alt tânăr, Cătălin Țoropoc (Leporello), bariton cu plăcută timbralitate. Experiența și studiul îi vor aduce disecarea analitică a desenului melodic, eliminarea unor sunete mai deschise din registrul cvasi-înalt (aria „Madamina”) iar prin controlul presiunii frazei va evita intonații peste tonul corect (sextetul din actul al II-lea). Având deja câteva importante roluri la activ, Augustin Hotea (Don Ottavio) și-a expus în siguranță știința cântului elegant, a frazării fluide și lungi, cu legato exemplar, susținut de o optimă respirație. Finalul ariei „Il mio tesoro” (actul secund) l-a prins fie ușor obosit, fie neconcentrat în atacul unei note de Sol acut. Nici abordările tânărului tenor nu epatează prin volum sonor, după cum nici cele ale tânărului bas Iustinian Zetea, care însă a fost un Masetto perfect construit caracterial, bonom, muzical, una peste alta, absolut remarcabil. A făcut un cuplu minunat cu experimentata mezzosoprană Maria Jinga (Zerlina), artistă cu voce frumoasă și strălucitoare, prin care a adus, ca întotdeauna, autenticitatea stilistică și un look plin de prospețime.

Culoarea timbrală luxoasă a glasului sopranei Iulia Isaev a ieșit în evidență în însoțirea unui cânt plin de nuanțe și cu potrivită evoluție graduală în construcția succesiunii de stări ale Donnei Anna. Și Iulia Isaev a obosit întrucâtva la finalul ariei „Non mi dir” din actul secund. În rolul Donna Elvira, o altă apreciată solistă a teatrului de pe Splai, soprana Crina Zancu, care s-a integrat bine ansamblului. Emoțiile nu s-au făcut simțite decât sporadic.

Foarte bun a fost basul Horia Sandu, care i-a conferit Comandorului justițiar glasul său tăios.

La pupitru, Vlad Conta a condus Orchestra Operei Naționale, aflată în formă „de premieră”. Spectacolul a curs fluent și poate o sporire pe alocuri a alerteței tempilor s-ar fi identificat mai mult cu dinamica platoului, cu impactul recitativelor. Surprinderea mea a venit la unele nepotriviri ritmice între fosă și scenă, ce-i drept netransformate în decalaje majore, dar neașteptate, presupunând că s-a repetat îndelung, pe parcursul a multor săptămâni.

Maestrul Stelian Olariu și-a demonstrat din nou măiestria în pregătirea corului.

Notez și realizatorii producției: Anda Tăbăcaru Hogea (regia), Anca Albani (scenografia și efectele video), Mălina Andrei (coregrafia), Cătălin Voineag (asistent de regie), Rodica Fiastru (asistent de coregrafie), Gabriel Kosuth (video și lighting design), Ionuț Marin (artist vizual și sculptor în metal).

FOTO: Oana Radu Turcu și Vladimir Bulat.